

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 180/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mgr. Martinom Vranovičom, advokátom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3Tos/124/2024 z 27. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. augusta 2024 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5, ako aj čl. 23 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a prikázal krajskému súdu vo veci znovu konať a rozhodnúť, resp. prikázal krajskému súdu ponechať ho na slobode bez nahradenia väzby. Súčasne žiada priznať mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľovi bolo uznesením zo 4. decembra 2019 vznesené obvinenie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení. Okresný súd Galanta (ďalej len „okresný súd“) vzal sťažovateľa v danej veci uznesením z 8. decembra 2019 v spojení s uznesením krajského súdu z 21. januára 2020 do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Na sťažovateľa bola 31. augusta 2020 podaná na okresnom súde obžaloba pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a)

a ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v obžalobe. Trestné konanie je ku dňu podania ústavnej sťažnosti vedené na okresnom súde pod sp. zn. 2T/74/2020.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 2T/74/2020 zo 14. apríla 2021 bola podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietnutá sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Okresný súd súčasne s poukazom na § 80 ods. 1 písm. b) a c) a ods. 2 Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa písomným sľubom ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Na sťažnosť sťažovateľa bolo uvedené uznesenie uznesením krajského súdu z 19. mája 2021 podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušené v celom rozsahu, pričom sťažovateľ bol s poukazom na § 79 ods. 1 Trestného poriadku ihneď prepustený z väzby na slobodu. Krajskému súdu podľa odôvodnenia zmieneného uznesenia pri čiastočnej skutkovej a právnej zložitosti veci, nezistenom obštrukčnom správaní sťažovateľa a zároveň ústavne neakceptovateľnom vzniku prietahov zo strany okresného súdu nezostávalo nič iné, ako prvostupňové uznesenie o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a nenahradení väzby miernejším opatrením zrušiť a sťažovateľa ihneď prepustiť z väzby na slobodu.

4. Po prepustení z väzby na slobodu bol sťažovateľ v inom trestnom konaní rozsudkom okresného súdu z 26. júla 2023 v spojení s uznesením krajského súdu z 21. novembra 2023 právoplatne odsúdený za prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) a e) Trestného zákona, ktorého sa dopustil 14. januára 2022, na skutkovom základe uvedenom v avizovanom rozsudku (ďalej len „vec sp. zn. 17T/25/2022“). Za to bol sťažovateľovi uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky a 6 mesiacov, ako aj trest prepadnutia vecí. Uložený trest odňatia slobody mal sťažovateľ vykonať k 14. júlu 2024.

5. Okresný súd vo veci sp. zn. 2T/74/2020 podľa § 72 ods. 3 Trestného poriadku nariadil na 29. máj 2024 výsluch sťažovateľa na účel preskúmania, či je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku so zreteľom na právoplatné odsúdenie sťažovateľa vo veci sp. zn. 17T/25/2022. Uznesením sp. zn. 2T/74/2020 z 29. mája 2024 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) okresný súd podľa § 79 ods. 2 v spojení s § 80 ods. 1 a 2 Trestného poriadku „*pri zistenom, avšak oslabenom dôvode väzby podľa § 71 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku s poukazom na § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku*“ rozhodol, že sťažovateľa k okamihu prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody vo veci sp. zn. 17T/25/2022 neberie do väzby a ponecháva ho na slobode. Súčasne okresný súd nahradil väzbu sťažovateľa písomným sľubom, nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka a sťažovateľovi súčasne uložil povinnosť oznámiť okresnému súdu každú zmenu miesta svojho pobytu.

6. Proti uzneseniu okresného súdu uplatnili sťažnosti sťažovateľ a prokurátor. O sťažnostiach rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil v celom rozsahu, sťažovateľa podľa § 79 ods. 2 v spojení s § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku pri zistenom dôvode väzby podľa § 71 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku k okamihu prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody vo veci sp. zn. 17T/25/2022 nezobral do väzby a ponechal ho na slobode. Súčasne krajský súd nahradil väzbu sťažovateľa písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka a sťažovateľovi

súčasne uložil povinnosť oznámiť súdu každú zmenu miesta pobytu. Krajský súd sťažovateľovi podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku zároveň uložil (i) povinnosť pravidelne raz za mesiac dostavovať sa k probačnému a mediačnému úradníkovi okresného súdu v čase ustanovenom probačným a mediačným úradníkom, prvýkrát v lehote do troch pracovných dní od okamihu jeho prepustenia z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody na slobodu, a to v úradných hodinách súdu, (ii) povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu, (iii) povinnosť zamestnať sa alebo preukázateľne sa uchádzať o zamestnanie a (iv) zákaz vycestovať do zahraničia. Napokon krajský súd s poukazom na § 82 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol, že plnenie a kontrolu uložených povinností a obmedzení bude u sťažovateľa vykonávať probačný a mediačný úradník okresného súdu.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. Napadnuté uznesenie sa nedostatočne vyrovnáva s argumentáciou sťažovateľa, na podporu čoho uvádza sťažovateľ viacero tvrdení. Vo veci sp. zn. 2T/74/2020 absentuje dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku, pretože sťažovateľ bol v tejto veci už raz prepustený z väzby na slobodu bez nahradenia väzby, a to pre prietahy vo veci samej. Tieto prietahy sú nezvratiteľné pre celé konanie, preto sa už nemohlo rozhodovať o tzv. opätovnej väzbe, resp. túto nahradiť miernejším opatrením, a sťažovateľovi nebolo namieste uložiť ani primerané povinnosti a obmedzenia. Prietahy boli v minulosti posúdené ako dôvod na prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu pri súčasnom nenahradení väzby a aktuálne boli kvalifikované ako výnimočná okolnosť prípadu podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku, ktorá sa vyžaduje pre nahradenie väzby pri trestnom stíhaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin (ako to je v prípade sťažovateľa, pozn.). Zmienené prietahy však zakladajú zánik dôvodov väzby, ako aj možnosti nahradenia väzby, čo je tiež spojené s obmedzením osobnej slobody. V danom prípade ďalej absentuje odôvodnenie dôvodnosti trestného stíhania. Sťažovateľ nesúhlasí s postupom všeobecných súdov pred rozhodnutím o väzbe, tvrdiac, že s niektorými okolnosťami, na ktorých sa zakladá dôvodnosť tzv. opätovnej väzby, sa nemohol dostatočne oboznámiť a vyjadriť sa k nim. Napokon uvádza, že uloženie primeraných povinností a obmedzení je arbitrárne a v tomto dôsledku nepreskúmateľné.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Pokiaľ ide o namietané referenčné kritériá, sťažovateľ v rámci sťažnostného návrhu uvádza čl. 17 ods. 1, 2 a 5, ako aj čl. 23 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru. Základné práva garantované čl. 17 ústavy a práva zaručené čl. 5 dohovoru však nie sú v takýchto prípadoch aplikovateľné, keďže napadnuté uznesenie sa netýkalo obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že dôvodom nahradenia väzby a uloženia obmedzení a povinností bol záver všeobecných súdov, že u sťažovateľa je daný dôvod väzby (m. m. napr. III. ÚS 18/2024). Z tohto dôvodu bola ústavná sťažnosť v rozsahu referenčných kritérií uvedených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru odmietnutá z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. g) ako zjavne neopodstatnená.

10. Podstata ústavnej sťažnosti tkvie v piatich úzko súvisiacich argumentačných líniách. Sťažovateľ vznáša námietky, pokiaľ ide o (i) zistenie dôvodu tzv. opätovnej väzby podľa § 71 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku pri jej nahradení miernejšími prostriedkami, (ii) spôsob reflexie prieskumov vo veci sp. zn. 2T/74/2020 vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe, (iii) dôvodnosť trestného stíhania, (iv) postup súdu predchádzajúci ustáleniu dôvodnosti tzv. opätovnej väzby a (v) uloženie obmedzení a povinností podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku.

11. Pri posúdení napadnutého uznesenia nebolo úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré je opreté. Úloha ústavného súdu sa obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami veci sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavno-právne akceptovateľné a či súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli podnieť také prípadné rozhodnutia krajského súdu, ktoré by predstavovali zjavný omyl, resp. vybočenie, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd.

12. Ak ide o dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku vo veci sp. zn. 2T/74/2020, ústavný súd nespochybňuje tvrdenie sťažovateľa o tom, že v danej veci bol v roku 2021 prepustený z väzby na slobodu pre neefektívny postup okresného súdu v konaní. Dôvod opätovnej väzby sa však v konkrétnej situácii opiera o podstatnú novú okolnosť, ktorá nastala po prepustení sťažovateľa z väzby a ktorou je spáchanie trestného činu výtržníctva (vec sp. zn. 17T/25/2022). Ide pritom o trestnú činnosť obdobného násilného charakteru, z ktorej spáchania je sťažovateľ dôvodne podozrivý (obžalovaný) aj vo veci sp. zn. 2T/74/2020 (s. 12 napadnutého uznesenia). Preto niet dôvodu odkloniť sa od korešpondujúceho záveru krajského súdu uvedeného na s. 16 napadnutého uznesenia, odkiaľ *in fine* vyplýva, že väzba (v tomto prípade nahradená alternatívnymi inštitútmi) nie je neprimeraná, pretože skutočnosť tkvejúca v pokračovaní v páchaní trestnej činnosti po prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu, ktorá existuje v súčasnosti, zakladá dôvodnosť tzv. opätovnej väzby pri jej substitúcii menej invazívnymi mechanizmami nahradenia väzby a uložením primeraných obmedzení a povinností. Tejto sťažnostnej námietke z uvádzaných príčin preto nebolo možné priznať pozitívnu ústavno-právnu relevanciu.

13. V nasledujúcej argumentačnej línii sťažovateľ nesúhlasí s tým, že prieskumy zistené vo veci sp. zn. 2T/74/2020 môžu mať charakter výnimočnej okolnosti veci, ktorá je s odkazom na § 80 ods. 2 Trestného poriadku neodpustiteľnou podmienkou nahradenia väzby pri trestnom stíhaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin. Krajský súd však sťažovateľovi zrozumiteľne vysvetlil, že Trestný poriadok neposkytuje exaktné podklady pre identifikáciu výnimočných okolností prípadu,

príčom podľa jeho názoru aj vybočenie z riadneho, plynulého a prednostného postupu v trestnom konaní môže založiť takúto okolnosť. Následne krajský súd poznamenal, že konanie okresného súdu vo veci sp. zn. 2T/74/2020 trvá neprímerane dlhú dobu, „čo považuje krajský súd za okolnosť plne spôsobilú byť interpretovanou ako výnimočná okolnosť prípadu v zmysle § 80 ods. 2 Trestného poriadku“. Takéto závery ústavný súd hodnotí ako primerane odôvodnené a z tohto dôvodu aj ústavne akceptovateľné. Argument sťažovateľa smerujúci k spochybneniu kvalifikovania dĺžky konania ako výnimočnej okolnosti prípadu preto zostáva v rovine pokračujúcej polemiky s výsledkami vyhodnotenia situácie krajským súdom bez potrebného ľudsko-právneho presahu do ústavnej roviny. Opodstatnenosť tak nebolo možné priznať ani tejto línii ústavnej sťažnosti.

14. Ďalej sťažovateľ vyjadruje kritiku odôvodnenia záverov všeobecného súdnictva, ak ide o dôvodnosť vedeného trestného stíhania vo veci sp. zn. 2T/74/2020. Ústavný súd v reakcii na uvedené upriamuje pozornosť predovšetkým na závery objektivizované na s. 10 a nasl. napadnutého uznesenia. Odtiaľ rezultuje, že dôvodnosť trestného stíhania je po skutkovej stránke opretá o viaceré konkrétne okolnosti, ktorými sú podrobná výpoveď poškodenej [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní, prečítané časti výpovedí tejto poškodenej z prípravného konania, ako aj výpovede [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] z prípravného konania. Avizované dôkazy pritom nie sú jedinými usvedčujúcimi dôkazmi, pretože krajský súd poukázal aj na ďalšiu dôkaznú materiu, ktorá svedčí v neprospech sťažovateľa, a to viaceré, v napadnutom uznesení konkrétne špecifikované listinné dôkazy. So zreteľom na tieto závery tak podľa názoru ústavného súdu možno v danom štádiu konania bezpečne vyvodiť dôvodnosť podozrenia ako materiálnej podmienky väzby. Úvahy všeobecného súdu nie sú v tomto smere neúmerne všeobecné, resp. abstraktne nepriliehavé, ale konkrétne a previazané na skutkové okolnosti veci.

15. Ak ide o námietku postupu pred rozhodnutím o väzbe, ktorá sa upína na neoboznámenie rozsudku okresného súdu sp. zn. 17T/25/2022 z 26. júla 2023, registra trestov a zoznamu priestupkov, tak ústavný súd podotýka, že ide o tvrdenie cieliace k nedostatku v procesnom postupe všeobecného súdnictva. Sťažovateľ (zastúpený právnym zástupcom, pozn.) sa však v petite ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd s poukazom na § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, domáha vyslovenia porušenia ním označených práv výlučne napadnutým uznesením. Inými slovami, sťažovateľ neoznačil za predmet prieskumu ústavného súdu aj postup všeobecného súdnictva po procesnej stránke predchádzajúci napadnutému uzneseniu. Z uvádzaného dôvodu musel ústavný súd aj túto dôvodovú líniu atakujúcu akt aplikácie práva (napadnuté uznesenie) vyhodnotiť ako zjavne neopodstatnenú.

16. Ostatná sťažnostná námietka sa viaže na nedostatok dôvodov napadnutého uznesenia, ak ide o uloženie obmedzení a povinností (§ 82 ods. 1 Trestného poriadku). Ani táto argumentačná línia však nedosahuje ústavno-právnu dôležitosť, a preto jej nebolo možné priznať procesný úspech. Krajský súd najskôr v abstraktnejšej rovine podotkol, že dohľad probačného a mediačného úradníka (na ktorý sa viaceré uložené obmedzenia a povinnosti vypočítané v bode 6 dôvodov tohto uznesenia organicky a synergicky upínajú, pozn.) sa javí ako adekvátny a náležitý so zreteľom na objektívne možnosti jeho realizácie a predpokladaný efekt v jednote s uloženými obmedzeniami a povinnosťami. Primerané povinnosti a obmedzenia boli uložené so zreteľom na „charakter trestnej činnosti, osobnosť obžalovaného a doterajší spôsob jeho života“ (s. 14 napadnutého uznesenia). V nadväznosti na uvedené krajský súd v konkrétnej rovine poukázal na páchanie úmyselnej trestnej činnosti násilného charakteru zo strany sťažovateľa, pričom práve prostriedky

nahradenia väzby majú obave z ďalšieho páchania takej trestnej činnosti zabrániť. Sťažovateľovi sa má na slobode poskytovať odborná pomoc, sledovať a kontrolovať jeho správanie, spolupráca s rodinným a sociálnym prostredím, v ktorom sťažovateľ žije a bude pracovať. V podobe uloženia primeraných povinností a obmedzení má mať pritom súd a spoločnosť dostatočné nástroje zaručujúce možnosť faktického (*de facto*) a materiálneho sledovania správania sťažovateľa na slobode. Ústavnému súdu sa potom nejaví ako nelogické a ústavno-právne excesívne, ak na účel dosiahnutia takto ustálených cieľov má sťažovateľ spolupracovať s probačným a mediačným úradníkom, zamestnať sa (resp. aspoň sa o to usilovať), a že pre naplnenie týchto imperatívov nemá cestovať do zahraničia. Uloženie spomínaných obmedzení a povinností je tak po ústavno-právnej stránke korektné.

17. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím orgánu štátu (v danom prípade napadnutým uznesením, pozn.) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre deficit ústavne významnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd uvádza, že so zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení chýba relevantná súvislosť medzi napadnutým uznesením a dôvodmi ústavnej sťažnosti. Preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnuté uznesenie nesignalizuje možnosť porušenia sťažovateľom označených základných práv, z čoho rezultuje, že dôvodnosť ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Ústavnú sťažnosť preto ústavný súd odmietol v jej celosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi obsiahnutými v sťažnostnom návrhu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu